

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Kelényi B. Ottó

Cím: Neue zeitung aus Hungeren von Ofen unnd Pest

Forrás: Magyarság

Bm

(Hely)

1925. 5. 14.

(Idő)

(K)

Osztályozás

Tárgy

09

Hely

Idő

"1925"

Személy

Neue zeitung auß Hungeren von Ofen unnd Pest.

(Buda és Pest fametszetü képe 1577-ből.)

Mátyás király korától a külföld állandó figyelemmel kísérte a magyar fővárost: Budát és ennek kiegészítő részét Pestet is. A nagy király életében az udvar fénye számos idegent csalt a fővárosba, halála után pedig a hamarosan bekövetkező hanyatlás és törökuralom idején Buda és Pest mint katonai erősség és a magyarhoni törökség főlészke vonzotta a tudósokat, művészeket és utazókat.

Ennek az érdeklődésnek köszönhető, hogy hazánk a könyvnyomtatás fel-találásától kezdve állandóan szerepel a külföldi utleírásokban és krónika-irodalomban.

A könyvnyomtatás azután hamarosan szövetkezett a fa- és rézmetszéssel; ez az együttműködés elősegítette az írókat, hogy elbeszélésének, leírásának tárgyáról szemléletes képet nyújtson, a művészt pedig új feladatok megoldására serkentette.

A budai várnak első, az 1493-ban megjelent Harmann Schedel-féle világ-krónikában megjelent fametszetü képe eléggé ismeretes. Általában a metszete legnagyobb része, mely a XV—XVII. sz.-i, Budáról és Pestről megjelent könyv-illusztráció. Ezek mellett azonban (különösen a XVII. sz.-ban) sok önálló képes röplappal is találkozunk, melyek leginkább egyes fontosabb hadieseményeket örökítenek meg.

Az itt közölt kép szintén önálló röplap, mely 1577-ben a nürnbergi Georg Macken fametszőnek kezéből került ki, és amelyet azután a hatás élénkítésére színezéssel láttak el. Már az első tekin-

tetre észrevehetjük, hogy csupán kép-zeletbeli illusztrációval állunk szemben, a metszet alatt levő szöveg pedig meggyőző arról, hogy a szerző szándékától távol állott a topográfiai hűség közlése. A XVI. század naiv lelkületű emberének szüksége volt a esodás fantasztikus eseményekre, melyek hitében meg-erősítették és a török hadjáratok esapásait a hit nézőpontjából megmagyarázták. A kép alatti közlemény szerint a metszet e vallásos hangulat nyomán készült. Abból a megállapításból indul ki, hogy Isten az emberiséget büneiért nemcsak a hit szavai által korholja, hanem jelek és esodák által is figyelmezteti, hogy bűnbánatra tárja. Ezt kezdve a zsidóság történetén egészen az 1577. évig a történelemből vett példákkal igazolja. 1577-ben ugyanis nemcsak szokatlan sötétség, a napon és holdon észlelt változások figyelmeztették az emberiséget Isten haragjára,

hanem novemberben egy félelmetes üstökös megjelenése is, amely szörnyű büntetéssel fenyegette a bűnös világot. A képen az üstökösből jövő tüzesó pusztítja Budát és Pestet, ami ugyan nem következett be, de amelyet az ország Istentől való elfordulása miatt megérdemelt volna. A továbbiakban azután bűnbánatra és irgalmasságra figyelmezteti az emberiséget, hogy a szörnyű végpusztulás el ne következzen.

Kelényi B. Ottó.